

At skrive sin egen historie

SAND har valgt være en del af filmprojektet *Giv os en chance*. Det gjorde vi både fordi vi altid gerne vil sætte fokus på hjemløshed og sikre at hjemløse kommer til orde. Men i særdeleshed fordi filmen giver de medvirkende mulighed for at skrive deres egen historie og på den måde bryde ud af systemets fastlåste fortælling om dem.

Af Ask Svejstrup, sekretariatsleder i SAND

Hvordan ville vi forstå hjemløshed, misbrug og psykisk sårbarhed, hvis vi hørte historien direkte fra dem, det handler om?

Det giver filmen *Giv os en chance* faktisk mulighed for. Filmen er ikke en fortælling om "de hjemløse" som en gruppe, men om fem mennesker med hver deres historie, drømme og kampe. De skriver sig ud af de identiteter, de ofte er blevet påduttet: misbruger, klient, psykisk syg. I stedet træder de frem som forfattere til deres egne fortællinger – med alt det famlende, fejlbarlige og ægte, det indebærer.

Det betyder, at vi kommer helt tæt på de erfaringer og følelser, der sjældent finder vej til den offentlige debat. Vi får adgang til de billeder, unge på kanten har af sig selv. Ofte præget af nederlag. Men også af håb og længsel efter at blive mødt som mere end deres problemer.

Dokumentaren er ikke et partsindlæg eller en pædagogisk løftet pegefinger. Den er snarere et stykke virkelighed, der stiller sig til rådighed for publikum.

Vi følger fem unge, der alle har erfaring med at være på kanten af samfundet, og som nu prøver noget helt nyt: At skrive sig selv frem.

Det lyder enkelt. Det er det ikke.

For når man er hjemløs, har et misbrug eller kæmper med psykisk sygdom, følger der ofte en tung bagage af andres (for-)domme med. De unges historier er ikke bare deres egne – de er også skrevet for dem, gennem det, der er skrevet om dem. Af systemet, af institutioner, af folk som mig og dig.

Filmen er et vindue ind til, hvordan det opleves at være fanget i et billede af sig selv, som man ikke selv har valgt. Og hvor svært det er at bryde fri – også inde i hovedet.

Filmen er et vindue ind til, hvordan det opleves at være fanget i et billede af sig selv, som man ikke selv har valgt. Og hvor svært det er at bryde fri – også inde i hovedet.

De fem unge i filmen har ikke brug for medlidenhed. De har brug for, at vi lytter, bliver klogere og ændrer syn. Filmen viser, at hjemløshed og misbrug ikke handler om dovenskab eller dårlige valg. Det handler om overlevelse. Og om at finde fodfæste et sted, hvor man har været væltet.

Et centralt og rørende aspekt i fortællingen om Kenni, Cille, Sabrina, Niklas og Sebastian er, at de ikke skriver om at “få styr på livet”, som vi så ofte siger. De skriver om det liv, de har. Med alle dets kampe og nuancer. De formidler håb, men også tvivl. Og de viser, at man godt kan have en stemme, selvom man ikke har en adresse. Og at stemmen skal tages alvorligt, hvis man virkelig ønsker at hjælpe mennesket med at rejse sig ved at give de indsatser og den støtte, der efterspørges.

Og det er her, filmen rammer noget grundlæggende: Når vi taler om udsatte unge, bliver det hurtigt til tal og systemtermer. Men i virkeligheden handler det om mennesker, der ikke har fået lov til at se sig selv som andet end et problem. *Giv os en chance* viser, hvordan det kan ændre sig – ikke nødvendigvis gennem behandling og kontrol, men gennem kunst og sprog. Gennem muligheden for at tage del i og reflektere over verden omkring dem.

Interesserer man sig for mennesker, bør man interessere sig for denne anderledes fortælling. Brug den i undervisning, på socialrådgiveruddannelsen, i efteruddannelsen af kommunale sagsbehandlere, som inspiration til politikere, i debatklubber og på højskoler.

Mange af os – borgere, fagpersoner, medier – har en mening om unge, der ryger ud af skolen, ender i misbrug eller ikke kan finde fodfæste i tilværelsen. Filmen udfordrer de billeder og giver os mulighed for at se mere nuanceret på dem, der lever på kanten.

Måske vil den få os til at spørge lidt mindre: "Hvad er der galt med dig?" og lidt mere: "Hvad er der sket for dig?"

En af filmens helt store styrker er det rum, den virker i. Både det fysiske rum – vi er væk fra gaden, kaosset, herberget, men også det følelsesmæssige rum, der opstår, når mennesker er villige til at dele ud af sig selv. Når man ikke længere bare er et offer, men en aktiv medspiller i egen fortælling. Så føler man. Så handler man. Så har man overskud til at løfte, ikke bare sig selv, men andre; som Sabrina der diskret lægger en arm om Niklas, når det bliver svært.

Der er masser af følelser i rummet. Faktisk kan vi mærke helt ude i stuen, hvor meget væggene – verden – situationen – følelserne – abstinenserne – snærer. Men aldrig forfalder filmen til at dvæle. Aldrig stikkes kameraet ned i såret, så vi som beskuerer får stillet vores nysgerrighed. Og resultatet er interessant nok, at vi bliver endnu mere interesserede i hele mennesket og deres historie – og ikke kun i stofbrugeren, luderen, den hjemløse, den kriminelle.

Resultatet er interessant nok, at vi bliver endnu mere interesserede i hele mennesket og deres historie – og ikke kun i stofbrugeren, luderen, den hjemløse, den kriminelle.

Giv os en chance er en anderledes film om hjemløshed. Vi er

ikke fluen på væggen i et miljø, meget få kender til. Vi inviteres i stedet med helt indenfor og opdager at 'de hjemløse' besidder ressourcer, drømme, håb og styrke. Masser af styrke. Den tegner den et klart billede af at hjemløsheden er en konsekvens af mange ting – og at vi som samfund har haft rig mulighed for at stoppe nedturen inden det kom så vidt. Filmen tilbyder ikke en løsning på hjemløshed. Men den giver os mulighed for at forstå, hvordan det føles.

Og måske kan det være det første skridt til, at vi begynder at tale med hjemløse i stedet for blot at tale om dem. I denne ånd får de unge i filmen sidste år – for i virkeligheden siger de det bedst:

“Se mig som jeg er.

jeg ønsker at folk så mig, som et menneske med følelser og et menneske, der er god nok som jeg er. Og et menneske som man ikke har læst om på papir, men ser mig som jer er og et menneske,

hvor der ikke er fordomme omkring mig, og hvor jeg kunne være mig.”

(Fra bogen “Jeg er ild”, tekster fra filmen “Giv os en chance”)

Giv os en chance (Seeberg/Strøbæk)

Filmen blev på TV2 d. 25.11.25 kl. 20.40

Kan streames på TV2PLAY

Foto: Louise Herrche Serup